

Stanovisko vedení ÚSTR k poslaneckým pozměňovacím návrhům, jimiž se má snížit rozpočet ÚSTR

Vedení Ústavu pro studium totalitních režimů v předchozím půlroce vyjednalo s ministrem financí zvýšení rozpočtu kapitoly 355, která zahrnuje Ústav pro studium totalitních režimů a Archiv bezpečnostních složek. Cíl byl jasný: v první řadě posílit vyřizování agendy spojené se zákonem o třetím odboji, po jejímž urychlení se tolik volá. Její vyřizování se zoufale nestíhá a žadatelé se často – vzhledem k vysokému věku – ocenění nedočkají. Druhým cílem bylo digitalizaci, kterou dosud provádí Ústav, svěřit Archivu bezpečnostních složek – podle srozumitelné logiky, že archiv si má sám řídit pořizování kopií svých archiválií. V ÚSTR by zůstalo digitalizátorů méně a digitalizovali by převzaté dokumenty, jak žádá zákon. Archiv bezpečnostních složek by tím pádem mohl proces digitalizace plně kontrolovat, protože by do něj konečně viděl. Ministr financí tyto argumenty pochopil a zvýšení nutných výdajů podpořil.

V posledních dnech však tři z pěti odborových organizací, které působí v ÚSTR či v ABS, opět čile komunikují s politiky, zejména v Poslanecké sněmovně. Jejich cílem tentokrát je, aby poslanci snížili rozpočet Ústavu a Archivu na příští rok, dohodnutý už na vládní úrovni. Zatím dosáhli toho, že k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2015 přibýly dva pozměňovací návrhy, kterými by rozpočet kapitoly 355 (Ústav a Archiv) klesl přibližně o 14, případně až o 20 milionů.

Motivací odborářů je domněnka, že tímto zásahem zablokují reorganizaci ÚSTR. Kdyby však uspěli, připravili by naši rozpočtovou kapitolu o více než 35 tabulkových míst a zejména správní agenda spojená se zákonem o třetím odboji by pak byla zásadně ohrožena.

Snaha odborů o snížení rozpočtu vlastní instituce je unikátní. Paradoxní také je, že k této snaze se přidávají někteří poslanci politických stran, kterým údajně záleží na rozvoji ÚSTR. V případě poslance D. Hermana to má pouze tu logiku, že jako odvolaný ředitel ÚSTR nepřeje svým nástupcům.

Je třeba upozornit na to, že hlavní motivace odborářů je prostá: po chystané reorganizaci by úsek digitalizace, který je do této chvíle prakticky řízen odborovými předáky, už nebyl v jejich rukou. Právě toho se zastánci dosavadního uspořádání nejvíce bojí.

Nedávno totiž opakované kontroly (interní i externí) zjistily, že výsledky několikaleté digitalizace, tak jak doposud probíhala, jsou do té míry chybové, že málem přestaly být použitelné. Proces za desítky milionů korun vedl k výstupu, nad kterým teď odborníci kroutí hlavou.

Proto vedení hodlá provést zásadní systémovou změnu. Ta bude sice krátkodobě nákladná, ale rozhodně nevede k oslabení Ústavu a Archivu, ale naopak k posílení, a to jak v počtu lidí, tak zejména v kvalitě fungování.

V odůvodnění poslaneckých návrhů mimo jiné čteme, že „*probíhají diskuze o tom, zda převedení digitalizace z ÚSTR do ABS není v rozporu se zněním zákona 181/2007*“. Jenomže takové diskuze ve skutečnosti neprobíhají. Vyvolávají je pouze někteří členové bývalého vedení ÚSTR a na ně napojení odboroví předáci. Právní stanoviska jsou jednoznačná – o žádný rozpor se zákonem nejde.

Dosavadní činnost účelových odborářů stála současně vedení ÚSTR i ABS stovky hodin času. Vyřizování nesmyslných žádostí, reakce na stovky dotazů podle zákona 106, nekonečné vysvětlování politikům. Přesto ji vedení ÚSTR dlouhou dobu nijak mediálně nekomentovalo. Teď však tento nesmyslný boj dospěl do situace, která může být pro ÚSTR likvidující. Vedení ji pokládá za velmi nebezpečnou.

Zdeněk Hazdra, ředitel ÚSTR